

PAŽYMA
DĖL VYRIAUSYBĖS ATSTOVŲ APSKRITYSE 2025 METŲ VEIKLOS ATASKAITOS

2026-04-13 Nr. NV-909

Vilnius

Ataskaitos teikėja: Vyriausybės atstovų įstaiga (VAĮ).

Pagrindas: Savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo 14 straipsnis numato, kad VAĮ vadovas kiekvienais metais iki balandžio 1 d. Vyriausybei teikia apibendrintą praėjusių kalendorinių metų Vyriausybės atstovų veiklos ataskaitą.

VAĮ veiklos tikslas: užtikrinti efektyvią savivaldybių administracinę priežiūrą – stebėti, ar savivaldybės laikosi Konstitucijos ir įstatymų, ar vykdo Vyriausybės nutarimus.

Svarbiausios 2025 metų veiklos kryptys ir pasiekti rezultatai:

1. išankstinė savivaldybių tarybų sprendimų projektų teisėtumo priežiūra:

- patikrinti **17125** savivaldybių tarybų sprendimų projektai (7 proc. mažiau nei 2024 m.);
- pateikta **360 pastabų** dėl projektų neatitikimo teisės aktų reikalavimams (2024 m. – 503);
- savivaldybės atsižvelgė į **97,5 proc.** VAĮ pateiktų pastabų (2024 metais – 97,03 proc.).

2. įstatymų ir Vyriausybės nutarimų įgyvendinimo (vykdymo) savivaldybėse priežiūra:

- savivaldybių administravimo subjektų laiku priimtų įstatymų įgyvendinamųjų teisės aktų ir (arba) atliktų veiksmų, sukuriančių teises prielaidas *Vyriausybės prioritetų* įgyvendinimui, dalis – **68,9 proc.** (planuota 40 proc.), ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo teisės aktų įsigaliojimo dienos – **93,1 proc.** (planuota 90 proc.);
- savivaldybių administravimo subjektų ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo teisės aktuose nustatytų pareigų atsiradimo dienos priimtų teisės aktų (atliktų veiksmų), dalis – **67,2 proc.** (planuota 65 proc.), ne vėliau kaip per 9 mėnesius – **82,4 proc.** (planuota 90 proc.);
- atlikti 4 prioritetiniai patikrinimai (dėl Viešojo administravimo, Viešųjų įstaigų įstatymų įgyvendinimo; architektūrinių konkursų organizavimo; savivaldybių patikėjimo teise valdomo valstybės nekilnojamo turto), apibendrinti rezultatai pateikti suinteresuotoms viešojo sektoriaus institucijoms;
- atlikti 5 patikrinimai, kurių metu Vyriausybės atstovai vykdė prevencinius veiksmus. Atsižvelgdamos į prevencinius raginimus savivaldybės priėmė **282 sprendimus** iš reikalingų 345 sprendimų;
- išskirtinis dėmesys skirtas į Vyriausybės prioritetinių teisės aktų sąrašą įtraukto Atliekų tvarkymo įstatymo įgyvendinimo priežiūrai. Savivaldybės turėjo pakeisti ar naujai patvirtinti savivaldybių atliekų tvarkymo taisykles, savivaldybių rinkliavos ar įmokos už komunalinių atliekų tvarkymą dydžio nustatymo teisės aktus, apskaičiuoti ir patvirtinti naujus rinkliavos ar įmokos dydžius. Pradėtas patikrinimas tęsis ir 2026 m.

3. motyvuotų teikimų ir rašytinių reikalavimų savivaldybių administravimo subjektams teikimas ir teisminiai ginčai:

- nustatyti **35 atvejai** (2024 m. – 30), kai savivaldybių administravimo subjektų priimti teisės aktai prieštaravo įstatymams ir/ar Vyriausybės nutarimams. Iš savivaldybėms pateiktų 35 motyvuotų teikimų **26 patenkinti, 4 terminas pratęstas, dėl 5 kreiptasi į teismą**;
- nustatytas **41 atvejis** (2024 m. – 6), kai savivaldybių institucijos neįgyvendino įstatymų, neįvykdė Vyriausybės sprendimų. Iš pateikto 41 rašytinio reikalavimo **17 įvykdyta, 22 terminas pratęstas, dėl 2 kreiptasi į teismą**;
- bendrai įvykdyta **92,1 proc.** Vyriausybės atstovų pateiktų teikimų ir reikalavimų (planuota 93 proc.);
- į teismą iš viso kreiptasi **8 kartus**, vyksta teisminiai procesai. Teismuose išnagrinėtos **8 bylos**, pradėtos pagal 2023-2024 metais Vyriausybės atstovų teismui pateiktus prašymus, iš jų **6 laimėtos**.

VAĮ 2026 metų veiklos prioritetai: ypatingas dėmesys bus skiriamas išankstinei savivaldybių administracinei priežiūrai ir Vyriausybės reformų įgyvendinimui.

Išvada: išankstinė savivaldybių tarybų sprendimų projektų priežiūra pakankamai efektyvi – net 97,5 proc. VAĮ pateiktų pastabų buvo įgyvendinta, 2025 m. iškeltas 96 proc. rodiklis viršytas. Nors 2025 m. nustatyta daugiau teisės aktų pažeidimų ir neįgyvendintų sprendimų nei 2024 m., o įgyvendindamos kai kuriuos įstatymus (Viešojo administravimo, Viešųjų įstaigų įstatymus) savivaldybės teisės normas interpretuoja nevienodai ir įgyvendina fragmentiškai, tačiau didžioji dalis Vyriausybės atstovų teikimų ir reikalavimų įvykdyta, o teisminiai ginčai dažniausiai baigėsi valstybės naudai. Apibendrinant galima teigti, kad 2025 metais VAĮ vykdyta savivaldybių veiklos administracinė priežiūra reikšmingai prisidėjo prie tinkamo teisės aktų įgyvendinimo, o penkių specializuotų teisės grupių įsteigimas VAĮ 2026 m. turėtų padidinti VAĮ veiklos efektyvumą ir užtikrinti vienodą praktiką savivaldybėse.